

Тема 1: Стан та перспективи розвитку освітнього середовища в умовах сучасності

*Ходос Т.А. , асистент кафедри
ботаніки та захисту рослин,
Херсонський державний аграрно-
економічний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

На даному етапі розвитку найбільша увага приділяється розвитку інформаційної сфери, а саме телекомунікацій. Освіта, як і все в нашому світі, постійно розвивається. Тому дистанційне навчання набуває все більшої актуальності.

Застосування дистанційної форми навчання дає можливість створення систем безперервного навчання, обміну інформацією та надає рівні можливості людям, незалежно від соціального стану, будь то цивільні, військові, безробітні або школярі та студенти, незалежно від їх місця знаходження.

Дистанційна форма навчання, яка є досить специфічною і відмінною від звичної форми для нас, як то денній так і заочній, на сьогоднішній день вона є не лише новою, а й невід'ємною в освітній діяльності. Тут передбачаються вже зовсім інші форми, методи та засоби навчання, а також форми взаємодії. Але, як будь-яка система навчання, дистанційна форма складається з різних компонентів: змісту, засобів навчання та організаційних методів і форм. В залежності від технологій, які використовуються для навчання розрізняються і форми та методи, які застосовуються. Можуть бути використані комп'ютерні засоби і комунікації, або можуть поєднуватися друковані засоби і комп'ютерні технології.

Дистанційне навчання підпорядковується ряду принципів, у відповідності з якими воно і реалізується. До таких принципів належать принципи наочності, активності, науковості та принцип індивідуального підходу до навчання. Отже, в системі освіти дистанційне навчання підпорядковується принципу безперервної освіти та є одночасно процесом навчання.

Різні форми і методи навчання, які застосовуються наряду з педагогічними складовими сприяють розвитку дистанційного навчання.

Під педагогічними складовими процесу дистанційного навчання розуміють такі засоби, як використання електронних підручників, електронних навчальних курсів з використанням мережі.

Зворотній зв'язок є невід'ємною складовою дистанційного навчання на

всіх його етапах, бо дає змогу як викладачеві, так і здобувачу контролювати послідовність процесу навчання та засвоювання знань.

Також велику роль відіграє при дистанційному навчанні можливість навчання у групах: тоді здобувачі мають змогу спілкуватися як між собою, так і з викладачем, ставити питання, обговорювати розв'язання задач.

Наряду з використанням різних принципів та форм дистанційного навчання дуже важливо застосовувати прийоми, які сприяють підвищенню мотивації до навчання у дистанційній формі, при постійному спілкуванні з викладачами і одногрупниками, які в цей час можуть знаходитися у різних містах, або країнах. За такого виду навчання у здобувачів є можливість самостійно обирати курси, які він бажає опанувати, що приводить до певних успіхів в вивченні навчального матеріалу. Це суттєво відрізняє дистанційне навчання від звичної моделі навчання у класній кімнаті, або в кабінеті.

Комп'ютери одночасно є засобами створення та передавання інформації, знаходження для користування електронних підручників та спілкування .

Наразі, щоб скористатися можливістю прослухати курси провідних викладачів з будь якого предмету або галузі знань, отримати відео - або аудіо-матеріали з теми, яка викликає зацікавленість і бажання навчатися, достатньо мати комп'ютер та доступ до мережі.

Останнім часом розвиток дистанційного навчання дуже прискорився: спочатку вимушені були дистанційно навчатися, бо була епідемія коронавірусної інфекції, а з 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовим станом на всій території України[1].

Для успішного навчання необхідно, щоб викладач мав змогу якісно надати навчальний матеріал, з використанням наочних схем, таблиць тощо. Одночасно від здобувача вимагається вміння використовувати наявні технічні засоби, мати для зворотного зв'язку електронну скриньку, вміння та бажання працювати самостійно та в команді.

Дистанційне навчання розвивається та використовується не тільки в системі національної освіти, а й у комерційних компаніях при підготовці спеціалістів у різних галузях економіки та інформаційних технологій. Так, найпоширенішим видом є такий, що ґрунтується на комп'ютерних регіональних або глобальних мережах, має різні технології, такі як відеоконференції та мультимедійні технології. Дуже цікавим є використання інтерактивного спілкування, при якому складається ілюзія, що всі знаходяться поруч, хоча насправді, можуть бути на різних відстанях один від одного. Цей вид навчання є перспективним та застосовується у системі підвищення кваліфікації. Важливим є використання матеріалу, записаного на дисках, електронних підручниках, розміщених у мережі , але це припустимо в тому випадку, якщо викладач хоче представити якусь нову,

цікаву методику, провести дослід та здобувачі матимуть змогу взяти участь у бесіді, обговоренні результатів заняття. Отже цей вид навчання дозволяє обробити та передати для ознайомлення великий обсяг інформації.

Існує багато моделей, на яких базується мережа дистанційного навчання.

Перша модель - це дистанційне навчання на базі університету, при якому учасники освітнього процесу навчаються не стаціонарно, а на відстані, самі в цей час знаходяться в різних куточках країни, як здобувачі, так і викладачі. Зараз ми спостерігаємо і самі беремо участь у такій моделі дистанційного навчання.

Друга модель-дистанційне навчання, яке відбувається на базі декількох навчальних закладів, має на увазі спільні програми підготовки фахівців, що дає змогу зробити їх якіснішими та доступними для багатьох.

Третя модель-автономні освітні установи, де студенти матимуть змогу отримати дистанційну освіту за різними напрямками за допомогою мультимедійних курсів. Оплачується навчання організаціями, де працюють студенти.

Четверта модель дистанційного навчання - навчання за типом екстернату. При цьому освіту можуть здобути ті охочі, які не мають змоги очно відвідувати школу, коледж або університет.

П'ята модель - це неформальне дистанційне навчання, на основі мультимедійних програм, орієнтоване на дорослих, які своєчасно не змогли отримати освіту.

Для того, щоб дистанційна освіта мала успіхи, необхідно бути вмотивованим на навчання. Розрізняють декілька видів мотивації, які мають різні мотиви та цілі.

1. Для більшості здобувачів, що дистанційно навчаються, характерна ділова мотивація, яка полягає у складових фахової діяльності, яка спрямована на пошук інформації, встановлення взаємодії з організаціями чи людьми. Це характерно для 89 % здобувачів освіти.

2. Наступною є пізнавальна мотивація, що складає 79 %. Предметом для вивчення можуть бути технології, люди, ідеї та інше.

3. Корпоративний мотив, або робота в групах, співробітництво складає 61%. Це передбачає розподіл функцій, спільну працю та розв'язання спільних завдань. Інколи ця мотивація є засобом визнання майстерності іншими людьми, що може сприяти збільшенню авторитета та самоутвердження.

4. Мотив відновлення-відпочинок від основної діяльності, що складає 45% здобувачів освіти при дистанційній формі навчання. Поряд з мотивом

відновлення стоять пізнавальні та комунікативні мотиви, де проявляється потреба в спілкуванні, взаємодопомозі, взаєморозумінні. Це приводить до того, що люди в інтернеті знаходять групи по інтересам та спілкуються в них з однодумцями.

5. Наряду з корпоративним мотивом стоїть мотивація розвитку (60%).

Здобувачі освіти сприймають мережу Інтернет, як засіб розвитку власних можливостей, бачать в ній елементи гри, сприймають себе , як учасника єдиного інформаційного простору.

Якість навчання в повній мірі залежить від засобів телекомунікацій, які мають певні властивості та функції. Завдяки телекомунікаційному зв'язку: "комп'ютер — комп'ютер" можуть відбуватися такі процеси: зберігання інформації, набір та обробка текстової інформації, передача інформації з одного комп'ютера на інший комп'ютер. Також велике значення має можливість вести пошук та передачу інформації у мережу, завантаження важливої інформації на диски та у «хмару» для тимчасового або тривалого зберігання та використання в роботі.

Телеконференції дозволяють приймати та передавати інформацію між учасниками конференції, надають змогу прийому звукової, текстової інформації від учасників конференції, забезпечують можливості учасникам конференції пересилати свою інформацію та отримувати її від інших у зручний час, незалежно від місця знаходження.. Під час такої конференції є можливість поміркувати, перш ніж розмістити свою інформацію. Також конференція дає змогу підключатися до роботи іншим учасникам. Телекомунікаційні конференції дають змогу навчити здобувачів знаходити, обробляти, зберігати та передавати інформацію на будь-які відстані, при цьому створювати мовне середовище у міжнародних конференціях та забезпечувати культурний розвиток здобувачів освіти.

Єдине інформаційно-освітнє середовище створюється для підвищення ефективності навчального процесу засобами впровадження змішаного навчання. Інноваційні методи навчання складаються із рольових ігор, фільмів, електронних підручників тощо, сприяють розвитку розумової діяльності здобувачів, критичного мислення та розвитку корисних якостей, які сприятимуть самоосвіті.

Із метою створення інформаційно-освітнього середовища для організації дистанційної освіти існує багато технічних рішень, а основне завдання викладача вищого навчального закладу – вибрати найбільш оптимальні засоби. Кожен викладач може самостійно створювати власне інформаційно-освітнє середовище, як частину загального інформаційного середовища вищого навчального закладу, так як в умовах сьогодення освіта без дистанційної форми навчання взагалі неможлива у зв'язку з військовим станом на всій території України.

Перелік використаних джерел:

1. Артющина М. В. Психолого-педагогічні засади підготовки студентів економічної спеціальності до інноваційної діяльності: дис. докт. пед. наук : 13.00.04 / М. В. Артющина. – К., 2011. – 534 с
2. Атанов Г. О. Теорія діяльнісного навчання / Г. О. Атанов. – К. : Кондор, 2007. – 185 с
3. Бартенєва І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / І. О. Бартенєва, І. М. Богданова, І. В. Бужина та ін. – Одеса : ПДПУ імені К. Д. Ушинського.– 2002. – 344 с.
4. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін) / Упорядники М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабін. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с

*Лавриненко Є. В., студентка
науковий керівник Шевченко С.М., викладач,
спеціаліст вищої категорії
ВСП «Морський фаховий коледж Херсонської державної
морської академії»*

РЕАЛІЗАЦІЯ СВОГО ПРАВА НА ОСВІТУ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Для сучасної людини, яка прагне бути затребуваною тобто в тренді, ідея безперервної освіти допомагає вирішити цю проблему. І не дивно, що таких фахівців стає дедалі більше, адже сучасна наука, техніка, технології розвиваються настільки стрімко, що часто професійні знання, здобуті людиною, вже за декілька років стають застарілими та потребують оновлення. Щоби бути відповідними викликам сьогодення та потребам часу, держава передбачила можливість безперервного навчання у новому Законі про освіту, відповідно до якого людина має можливість обирати один чи декілька з видів освіти впродовж життя – формальну, неформальну чи інформальну. Що це за види навчання? Який вид обрати та як їх поєднати?

Формальна освіта – освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.[2]

Неформальна освіта — це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.[3]